

Kapitel 7

Utvecklingen av Svenska kyrkans ekonomi 2023

Ann-Mari Hedman och Jan Östlund

(Siffror inom parentes avser år 2022)

Årets resultat för Svenska kyrkan som helhet blev positivt 2023 och uppgick till 2,4 miljarder kronor, vilket är 3,1 miljarder kronor högre än föregående år. Församlingarna lämnade ett årsresultat under 2023 om 1,5 miljarder kronor, vilket är 0,8 miljarder kronor högre jämfört med året innan. Det högre årsresultatet för Svenska kyrkan kan till större delen härledas till att 2022 års negativa finansnetto vändes till ett positivt sådant under 2023. Detta finansnetto, som på nationell nivå påverkas av att de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde¹, har påverkats av en bred uppgång på aktiemarknaderna i spåren av inflationstaktens inbromsning. Verksamhetens resultat (före finansiella poster) var totalt sett nästan oförändrat jämfört med föregående år för Svenska kyrkan som helhet, även om församlingarna förbättrade sitt verksamhetsresultat mot bakgrund av en ökning av intäkten från kyrkoavgiften.

Organisationen

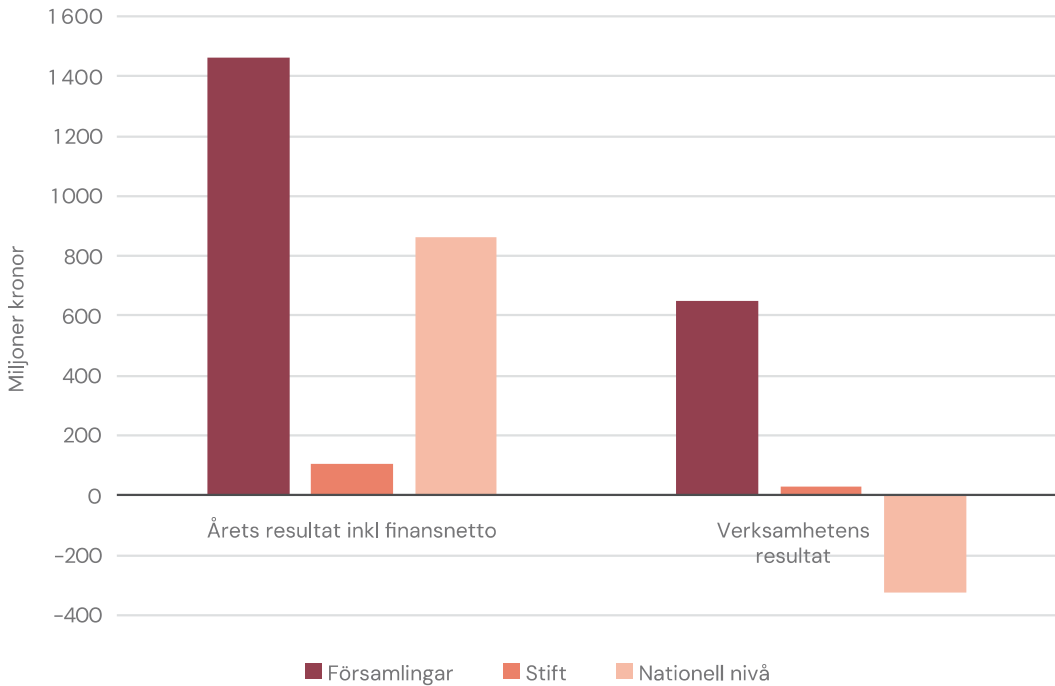
Svenska kyrkans juridiska form är registrerat trossamfund. Det finns tre nivåer i Svenska kyrkan: församlingar och pastorat², stift och nationell nivå. Varje enhet är självständig och ansvarar själv för sin ekonomi och verksamhet. Det finns inga ägarrelationer mellan nivåerna. Svenska kyrkan som helhet kan därför inte ses som en koncern och det finns ingen koncernredovisning för Svenska kyrkan. Den ekonomiska redovisningen nedan utgör aggregeringar av den ekonomiska statistiken på olika nivåer inom Svenska kyrkan.

1 Nationell nivå redovisar finansiella tillgångar till marknadsvärdet medan församlingarna redovisar sina motsvarande tillgångar till anskaffningsvärde.

2 Församlingar med egen ekonomi och pastorat är ekonomiska enheter på Svenska kyrkans lokala nivå. Ett pastorat består av flera församlingar som samverkar inom pastoratets ekonomi. I den fortsatta framställningen i detta avsnitt används benämningen "församlingar" som samlingsbegrepp för lokala ekonomiska enheter.

Årets resultat per nivå inom Svenska kyrkan framgår i figur 1 nedan.

Figur 1. Årets resultat för Svenska kyrkan per nivå 2023

Under en period har nationell nivåns verksamhet innefattat stora strategiska insatser för Svenska kyrkan som inneburit att verksamhetens resultat är negativt. Detta underskott täcks av det gemensamma kapitalet.

Församlingar och pastorat

Årets resultat

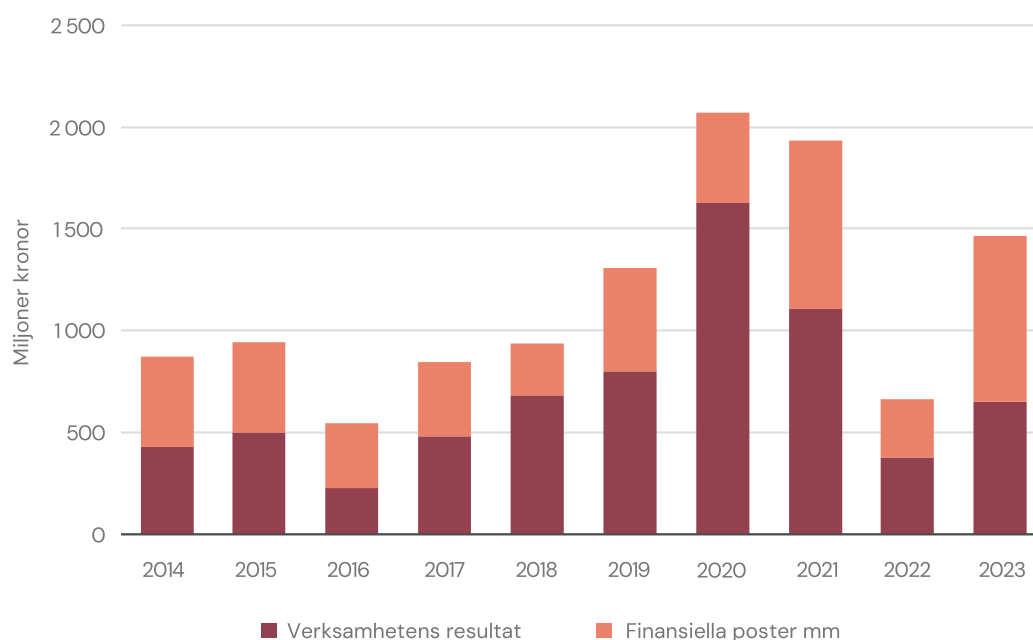
Årets resultat för församlingarna uppgick till 1 461 miljoner kronor, vilket var 801 miljoner kronor högre jämfört med följåret. Verksamhetens resultat om 650 miljoner (378) var högre än året innan, vilket främst hänger samman med att intäkten från kyrkoavgiften ökade under 2023. Församlingarnas finansnetto steg betydligt under 2023 jämfört med året innan, vilket ska ses mot bakgrund av en bred uppgång på aktiemarknaderna i spåren av inflationstaktens inbromsning under loppet av 2023.

Tabell 1. Årets resultat, församlingar och pastorat

Miljoner kronor				Förändring jmf fg år	
	2021	2022	2023	Mkr	Procent
Intäkter	21 802	22 010	23 606	1 596	7,3%
Kostnader	-20 699	-21 632	-22 956	-1 324	-6,1%
Verksamhetens resultat	1 103	378	650	272	72%
Finansnetto mm	829	282	811	529	
Årets resultat	1 932	660	1 461	801	

Förändringar i tabellen som medför negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

Figur 2. Årets resultat för församlingar och pastorat totalt 2014 – 2023

Intäkter

Församlingarnas verksamhetsintäkter ökade med 7,3 procent (0,9) eller 1 596 miljoner kronor jämfört med 2022. Intäkterna till begravningsverksamheten (inklusive begravningsavgift) ökade procentuellt sett mer under 2023 i förhållande till intäkterna till den kyrkliga verksamheten (som inkluderar kyrkoavgift).

Tabell 2. Verksamhetsintäkter enligt församlingarnas totala resultaträkning

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Kyrkoavgift	13 948	13 868	14 624	756	5,5%
Begravningsavgift	5 478	5 754	6 431	677	11,8%
Ekonomisk utjämning	-887	-886	-913	-27	3,0%
Utdelning prästlönertilgångar	263	294	217	-77	-26,2%
Erhållna gåvor och bidrag	1 456	1 460	1 557	97	6,6%
Nettoomsättning	1 187	1 313	1 357	44	3,4%
Övriga verksamhetsintäkter	358	207	333	126	60,9%
Summa intäkter	21 803	22 010	23 606	1 596	7,3%

Under 2023 ökade församlingarnas intäkter från *kyrkoavgiften*³ med 5,5 procent (-0,6). Ökningen förklaras främst av att avgiftsunderlagets (den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten för Svenska kyrkans medlemmar) förändringstakt växlade upp till 2,8 procent under 2021 till följd av högre sysselsättningsnivå efter att ha minskat något under det första pandemiåret 2020. Intäkten från *begravningsavgiften* ökade med 11,8 procent under 2023, vilket var mer än en fördubbling av den ökningstakt som rådde under året innan. Invånarna betalade under 2023 begravningsavgift efter en och samma procentsats, 0,26 procent, i de kommuner i Sverige där Svenska kyrkan är begravningshuvudman (undantag är Stockholms och Tranås kommun).

Intäkten från kyrkoavgiften påverkas av minskat antal *medlemmar*, medan intäkten från begravningsavgift inte påverkas av medlemskapet eftersom den betalas av alla medborgare med beskattningsbara inkomster. Den genomsnittliga kyrkoavgiftssatsen för landet som helhet låg kvar på oförändrat 1,03 kronor per intjänad hundralapp (inklusive stiftsavgift) under 2023.

Utdelningen från prästlönetillgångar till församlingarna sjönk under 2023 med 26,2 procent. Utdelningen under 2023 gjordes till följd av 2022 års förvaltning av tillgångarna. Förvaltningen gav ett högre resultat under 2023 än året innan. Dessutom behövde tillgångarnas fondkapital, mot bakgrund av att inflationstakten bromsade in under 2023, inte värdesäkras med ett lika stort belopp i bokslutet för 2023 som i 2022 års bokslut. Det finns stora skillnader i församlingarnas rätt till andelar i avkastningen. Dessa fastställda andelstal har sitt ursprung sedan långt tillbaka i tiden. Detta medför att vissa församlingar under ett år kan få en förhållandevis hög utdelning från tillgångarna, medan andra inte får någon utdelning alls.

Erhållna gåvor och bidrag ökade med 6,6 procent. Bland annat ökade församlingarnas användning av kyrkoantikvarisk ersättning till den nivå som gällt under åren före 2022. Kyrkoantikvarisk ersättning är ett statligt bidrag och är den största posten inom intäktsslaget erhållna bidrag. Det årliga beloppet som betalas ut från staten motsvarar 460 miljoner kronor och har varit oförändrat sedan 2010.⁴

3 Kyrko- och begravningsavgift samlas in på samma sätt som en skatt och innehåller två delar, förskott och slutavräkning. 2023 års förskott baserades på 2021 års kommunalt beskattningsbara inkomster, som var färdiggranskade i november 2022. Det innebär att 2023 års kyrko- och begravningsavgift kan fastställas först när Skatteverket har granskat alla deklarationer för inkomstår 2023, det vill säga i november 2024. Samtidigt som Svenska kyrkan fick ett förskott för 2023 gjordes även en slutlig beräkning av 2021 års kyrkoavgift (som även den baserades på ett förskott, nämligen på 2019 års kommunalt beskattningsbara inkomst). Beloppet för slutavräkning avseende 2021 räknades därmed fram på grundval av skillnaden mellan medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster år 2021 och motsvarande inkomster år 2019, multiplicerat med den kyrkoavgiftssats som kyrkofullmäktige i församlingen hade fastställt för 2021.

4 Svenska kyrkan får varje år kyrkoantikvarisk ersättning från staten, som ska användas till antikvariska överkostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena (kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier, kyrkotomter och begravningsplatser). Den statliga ersättningen uppgick till 460 miljoner kronor år 2023.

Nettoomsättningen ökade med 3,4 procent, där deltagaravgifterna till olika sammankomster inom den kyrkliga verksamheten ökade kraftigt till en nivå som nästan motsvarade den som gällde före pandemin. Gravskötselintäkter och hyresintäkter utgör i nämnd ordning de två största intäktsslagen inom nettoomsättningen.

Övriga verksamhetsintäkter, slutligen, ökade med nästan 61 procent under året. Detta intäktsslag innehåller intäkter som inte ingår i församlingarnas löpande verksamhet, exempelvis reavinst vid fastighetsförsäljning och försäkringsersättningar.

Kostnader

Kostnaderna i församlingarnas resultaträkning ökade under 2023 med 1 324 miljoner kronor eller 6,1 (4,5) procent jämfört med 2022. Kommunernas kostnadsökningstakt under samma år uppgick till 6,3 (4,9) procent.

Personalkostnaderna, som ökade med 5,5 (2,4) procent, utgör nästan 60 procent av de totala kostnaderna och är därmed den enskilt största kostnadsposten i resultaträkningen. Antalet anställda (omräknat till heltidstjänster) bland församlingarna uppgick till 21 026 under 2023, vilket var 85 anställda fler jämfört med fjolåret. Den genomsnittliga lönekostnaden per anställd ökade med 4,5 (2,6) procent.

Övriga externa kostnader ökade med 551 miljoner kronor eller 7,3 (8,1) procent, vilket kan jämföras med ökningstakten på inflationsmättet KPIF (KPI med fast ränta) om 6,0 (7,7) procent på helårsbasis under 2023.

Församlingarnas *driftskostnader* redovisas efter en redovisningsmodell som har församlingarnas grundläggande uppgift, det vill säga att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission, i fokus. Eftersom redovisningsmodellen innehåller interna poster i både intäkter och kostnader, överensstämmer inte summan intäkter och kostnader i driftsredovisningen med resultaträkningens intäkter och kostnader. För 2023 fördelar sig driftskostnaderna enligt tabellen nedan.

Tabell 3. Kostnader enligt församlingarnas driftsredovisning

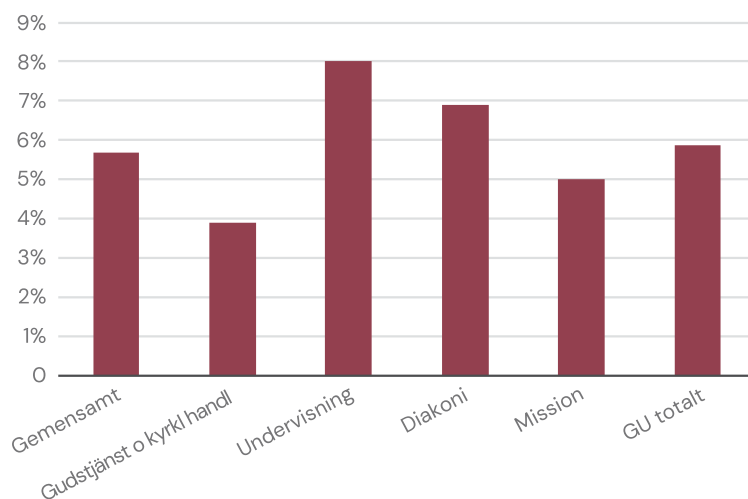
Miljoner kronor	Förändring jmf fg år						
	2020	2021	2022	2023	Mkr	Procent	Andel
Grundläggande uppgiften	6 635	6 810	7 314	7 737	423	5,8%	44%
Övrig kyrklig verksamhet	1 613	1 662	1 680	1 841	161	9,6%	10%
Styrning och ledning	765	913	848	870	22	2,6%	5%
Stödjande verksamhet	6 383	6 560	6 871	7 257	386	5,6%	41%
S:a kyrklig verksamhet	15 396	15 945	16 713	17 705	992	5,9%	100%
Begravningsverksamhet	5 546	5 838	6 124	6 812	688	11,2%	
Summa kostnader	20 942	21 783	22 837	24 517	1 680	7,4%	

Pandemiåren 2020 – 2021 innebar betydligt lägre kostnader, eftersom antalet möten och sammankomster till följd av restriktioner då var betydligt färre än tidigare år. Upphävda restriktioner för dessa sammankomster har under de närmaste åren därefter (2022 – 2023) medfört en uppväxling av kostnaderna inom den grundläggande uppgiften. Det var dock kostnaderna inom övrig kyrklig verksamhet som under året ökade mest inom den kyrkliga verksamheten, där kostnaderna för den serviceverksamhet som församlingarna bedriver på kyrkogårdarna ökade med 20 procent. Ökningstakten av kostnaderna inom begravningsverksamheten om 11,2 procent, där kostnaderna för begravningsverksamhetens fastigheter och mark ökade mest (22 procent), var nästan dubbelt så hög som den ökningstakt som kostnaderna inom den kyrkliga verksamheten höll under 2023. Både underhållskostnader och övriga kostnader (som bland annat innehåller räntekostnader) inom begravningsverksamhetens fastigheter och mark ökade avsevärt under 2023.

Stödande verksamhet i driftsredovisningen omfattar stödfunktioner till den grundläggande uppgiften, exempelvis administration och kostnader för fastigheter och lokaler. I tabell 3 syns att den stödande verksamheten, med sina betydande kostnader för fastighetsförvaltning, tar nästan lika stora resurser i anspråk som den grundläggande uppgiften.

Den grundläggande uppgiften utgör det enskilt största området inom den kyrkliga verksamheten. Kostnaderna uppgick till 7,7 (7,3) miljarder kronor 2023 och innehåller kostnader som knyter an till församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Kostnaderna för gudstjänster uppgick till 2,9 miljarder, för undervisning till 2,4 miljarder och för diakoni och mission till 1,5 miljarder kronor år 2023. Figur 3 visar den procentuella förändringen av kostnaderna per verksamhet under 2023 jämfört med 2022.

Figur 3. Förändring av kostnader inom den grundläggande uppgiften i procent 2022–2023

I likhet med året innan var det kostnaderna inom undervisningsområdet som ökade mest under 2023, särskilt inom konfirmandverksamheten och vuxenverksamheten. I Figur 3 syns också att även kostnaderna för diakonal verksamhet höll en hög ökningstakt under samma år.

Finansnettot

Finansnettot (skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader) uppgick till 811 miljoner kronor. Detta var 529 miljoner kronor högre jämfört med 2022, där återföring av tidigare års nedskrivning av värdena på värdepapper gjordes med 259 miljoner kronor i årsbokslutet för 2023.

Kapital

De totala tillgångarna hos församlingarna ökade under året med 2,6 miljarder kronor till 48,9 miljarder kronor. Av nämnda tillgångsökning är 1,0 miljarder placerade i fasta anläggningstillgångar, 1,1 miljarder i finansiella anläggningstillgångar och 0,5 miljarder i omsättningstillgångar. Av de materiella tillgångarna är det framför allt värdet på kyrkor och kapell som ökat under året. Utökningen av tillgångarna i balansräkningen har finansierats genom överskott i verksamheten om 1,5 miljarder kronor och resterade del genom skuldökning, där skulderna till kreditinstitut ökade med 0,7 miljarder kronor under 2023.

Tabell 4. Balansräkning församlingar och pastorat

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Materiella anläggningstillgångar	20 558	21 606	22 598	992	4,6%
Finansiella anläggningstillgångar	11 428	11 946	13 029	1 083	9,1%
Omsättningstillgångar	12 965	12 750	13 277	527	4,1%
Summa tillgångar	44 951	46 302	48 904	2 602	5,6%
Eget kapital	35 973	36 618	38 078	1 460	4,0%
Avsättningar	46	19	16	-3	-15,8%
Korta o långa skulder	8 932	9 665	10 810	1 145	11,8%
Summa eget kapital och skulder	44 951	46 302	48 904	2 602	5,6%

Rörelsekapitalet minskade under året med 440 miljoner kronor till 7,0 miljarder kronor. Med rörelsekapital avses här omsättningstillgångar minskat med kortfristiga skulder. Reduceringen av rörelsekapitalet under 2023 beror på att värdet på de kortfristiga skulderna ökade. Dessa skulder ökade under året med 1,0 miljarder kronor, där skulder till kreditinstitut och leverantörsskulder stod för större delen av skuldökningen. Församlingarnas rörelsekapital motsvarade i genomsnitt 6,1 (6,8) månaders kyrkoavgiftsnetto⁵ vid utgången av året.

Men spridningen mellan församlingarna är stor. 23 (20) procent av enheterna hade ett rörelsekapital som motsvarade mindre än en månads kyrkoavgiftsnetto, medan 32 (36) procent av enheterna hade ett kapital som översteg ett belopp som motsvarar mer än ett års kyrkoavgiftsnetto. Församlingar som hade ett negativt rörelsekapital vid utgången av 2023 var 105 (89) stycken till antalet.

Stiften

Stiftens totala verksamhetsintäkter ökade under året med 1,8 procent, varav intäkten från kyrkoavgiften ökade med 5,2 procent. Verksamhetskostnaderna ökade i en lite lägre takt än intäkterna, vilket ledde till att verksamhetens resultat för stiftet steg något under 2023 jämfört med året innan. I likhet med vad fallet var för församlingarna så förbättrades även stiftens finansnetto betydligt under samma år. Sammantaget blev stiftens årsresultat 55 miljoner kronor högre för 2023 än året innan.

Tabell 5. Årets resultat för stiftet

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Intäkter	1 418	1 402	1 427	25	1,8%
Kostnader	-1 356	-1 380	-1 397	-17	-1,2%
Verksamhetens resultat	62	22	30	8	36%
Finansnetto mm	59	27	74	47	
Årets resultat	121	49	104	55	

Förändringar i tabellen som medför negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

Omslutningen på stiftens balansräkningar ökade under året med 163 miljoner kronor, där det var finansiella tillgångar som stod för ökningen på tillgångssidan. Eget kapital ökade med 104 miljoner kronor till följd av årets resultat, medan de kortfristiga skulderna i form av leverantörsskulder och villkorade bidrag ökade med sammanlagt 59 miljoner kronor under loppet av 2023. Skillnaden i finansiell styrka varierar mellan stiftet. Jämfört med församlingarna så har stiftet en betydligt lägre andel av tillgångarna bundna i byggnader, mark och inventarier.

5 Kyrkoavgiftsnettot består av församlingens/pastoratets intäkt från kyrkoavgiften efter avräkning mot utjämnningssystemet, det vill säga den summa kyrkoavgiftsmedel som Svenska kyrkans nationella nivå månatligen betalar ut till församlingen/pastoratet.

Tabell 6. Balansräkning för stiftet

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Materiella anläggningstillgångar	323	328	327	-1	-0,3%
Finansiella anläggningstillgångar	701	885	951	66	7,5%
Omsättningstillgångar	1026	844	942	98	11,6%
Summa tillgångar	2 050	2 057	2 220	163	7,9%
Eget kapital	1 574	1 623	1 727	104	6,4%
Avsättningar	23	19	19	0	0,0%
Korta o långa skulder	453	415	474	59	14,2%
Summa eget kapital och skulder	2050	2057	2220	163	7,9%

Nationell nivå

Årets resultat 2023 uppgick till 862 (-1 392) miljoner kronor. Skillnaden mot föregående år beror på avkastningen från kapitalförvaltningen.

Under 2023 gav kapitalförvaltningen en avkastning på 1 018 miljoner kronor, vilket motsvarar närmare 10 procent. Verksamhetens resultat för 2023 var negativt och uppgick till -225 (41) miljoner kronor. Under en period har nationell nivåns verksamhet innefattat stora strategiska insatser för Svenska kyrkan som inneburit att verksamhetens resultat är negativt. Detta underskott täcks av det gemensamma kapitalet. Huvudkomponenterna i resultatet sammanfattas i tabell 7.

Tabell 7. Nationell nivåns resultaträkning

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Avgift gemensam verksamhet	983	981	1 009	28	3%
Insamlade medel	158	259	220	-39	-15%
Erhållna bidrag	261	199	151	-48	-24%
Inomkyrkliga tjänster*		147	137	-10	-7%
Övriga intäkter	180	21	10	-11	-52%
Summa intäkter	1 582	1 607	1 525	-82	-5%
Utveckl.samarbete/bistånd	-244	-225	-236	-11	-5%
Övriga lämnade bidrag	-185	-127	-104	23	18%
Externa kostnader	-642	-574	-675	-101	-18%
Personalkostnader	-466	-459	-477	-18	-4%
Avskrivningar	-13	-14	-14	0	0%
Summa kostnader	-1 551	-1 398	-1 507	-109	-8%

Tabell 7. (forts) Nationell nivåns resultaträkning

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Utgjämning och kyrkoantikvarisk ersättning	-263	-167	-244	-77	-46%
Verksamhetens resultat	-232	41	-225	-266	
Finansnetto	1 960	-1 263	1 175	2 438	
Kyrkounderhållsbidrag	-100	-100	-100	0	
Förändr. ändamålsbest. medel	10	-71	12	83	
Årets resultat	1 638	-1 392	862	2 254	

* Inomkyrkliga tjänster redovisas på egen rad från och med år 2022. I inomkyrkliga tjänster ingår löneservice, ekonomiservice och digital infrastruktur. År 2021 är inomkyrkliga tjänster en del av övriga intäkter.

Avgift gemensam verksamhet är den del av kyrkoavgiften som finansierar verksamhet på nationell nivå. Avgiften uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget och var under 2023 sammanlagt tre procent högre än föregående år.

Nationell nivå har även andra intäkter som finansierar verksamheten: *insamlade medel* och *erhållna bidrag* (framför allt inom den internationella verksamheten), *inomkyrkliga tjänster* samt *övriga intäkter*. Under 2023 var insamlade medel högre än på flera år, med undantag för 2022 då Act Svenska kyrkan samlade in medel till humanitära insatser i Ukraina. Erhållna bidrag från Sida och andra externa givare var lägre än tidigare år. Inomkyrkliga tjänster består av ersättning från församlingarna för tillhandahållande av gemensam digital infrastruktur och gemensamma administrativa system. I jämförelse med föregående år har anslutningsgraden till ekonomitjänsten och till gemensam it-plattform ökat. Intäkterna är trots det lägre, eftersom församlingar, pastorat och stift kompenserades för det omfattande cyberangrepp som drabbade Svenska kyrkan i november.

Nationell nivå har *kostnader* för en bred löpande verksamhet, bland annat ekumenisk samverkan, forskning, diakonal utveckling, hållbarhetsfrågor, Svenska kyrkan i utlandet och utbildning för tjänst i Svenska kyrkan. Inom utvecklingsarbetet för digitalisering och samverkan finns bland annat kostnader för gemensam IT-plattform, gemensamma administrativa system, gemensam nationell nätförbindelse och Svenska kyrkans löneservice. I kostnaderna ingår också *bistånd* inom den internationella verksamheten. Bistånd och *övriga lämnade bidrag* är beroende av hur mycket insamlade medel och erhållna bidrag nationell nivå har fått under året. *Övriga externa kostnader* är högre än föregående år på grund av ökad anslutning till Svenska kyrkans gemensamma it-system, kostnader inför kyrkovalet 2025 och kostnader i samband med cyberangreppet.

Utgjämning på församlingsnivå avser nettot av inkomst- och kostnadsutjämning mellan församlingarna. I det nya utjämningsystemet är inte glesbygdsbidrag och diakonibidrag självfinansierande utan finansieras genom avgiften för gemensam verksamhet och det gemensamma kapitalet. Det gemensamma kapitalet finansierar även *kyrkounderhållsbidraget* (se egen rad i resultaträkningen). *Utgjämning på stiftsnivå* består av kostnader i form av stiftsbidrag samt intäkter i form av utdelning från prästlönetillgångar.

Kyrkoantikvarisk ersättning är ett statligt bidrag som används till vård och underhåll av församlingarnas kyrkliga kulturminnen. Den statliga ersättningen uppgick 2023 till 460 miljoner kronor. Sammanlagt kunde 492 miljoner kronor, varav 32 miljoner kronor avsatta under tidigare år, vidareförmedlades till församlingarna under året.

Finansnettot för 2023 uppgick till 1 175 miljoner kronor. År 2023 blev ett starkt år för aktie- och räntemarknaden trots den geopolitiska oron som världen präglas av. Aktiemarknaderna styrdes mycket av utvecklingen på räntemarknaden. Den höga inflationen mattades av under året vilket gav förväntningar om räntesänkningar under 2024. Svenska och globala aktier steg närmare 20 procent under 2023. Finansnettot, som på nationell nivå påverkas av att de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde, var negativt år 2022 men positivt under den föregående tioårsperioden. Kapitalförvaltningen har haft en årlig avkastning på 8,3 procent i genomsnitt under de senaste tio åren.

Hur gick det då för svenska kyrkan på totalen?

Som inledningsvis nämnts finns det ingen koncernredovisning för Svenska kyrkan, men det är ändå möjligt att utifrån redovisningen ovan för församlingar och pastorat, stift samt nationell nivå ställa samman en total resultaträkning för Svenska kyrkan i sin helhet. För redovisningsåret 2023 får man då, efter eliminering av interna mellanhavanden mellan de olika nivåerna, följande bild:

Tabell 8. Årets resultat Svenska kyrkan totalt

Miljoner kronor	2021	2022	2023	Förändring jmf fg år	
				Mkr	Procent
Verksamhetsintäkter	24 234	24 546	26 024	1 478	6,0%
Verksamhetens kostnader	-23 400	-24 204	-25 670	-1 466	-6,1%
Verksamhetens resultat	834	342	354	12	4%
Finansnetto	2 856	-1 025	2 073	3 098	
Årets resultat	3 690	-683	2 427	3 110	

Förändringar i tabellen som medför negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

Det högre årsresultatet för Svenska kyrkan 2023 jämfört med året innan kan härledas till ett förbättrat finansnetto framför allt på nationell nivå, men även hos församlingar och pastorat. Detta finansnetto har under 2023 påverkats i positiv riktning av att inflationstakten bromsat in och att centralbankerna mot slutet av året började signalera kommande räntehöjningar. Verksamhetens resultat (före finansiella poster) är däremot enligt tabell 8 nästan oförändrat jämfört med föregående år för Svenska kyrkan som helhet. Församlingarna förbättrade dock sitt verksamhetsresultat, vilket i första hand beror på den ökade intäkten från kyrkoavgiften under 2023.

De närmaste åren

2023 års ökning av intäkten från kyrkoavgiften om 5,4 procent berodde till stor del på den kraftiga ökningen av sysselsättningsnivån i landet som skedde under 2021 efter första pandemiåret 2020. Smittspridningen i samhället minskade under 2021 till följd av att vaccinationstakten ökade, vilket i sin tur fick en positiv effekt på sysselsättningen 2021 och i förlängningen även på medlemmarnas beskattningsbara inkomster, som ökade under samma år. Smittspridningen minskade ytterligare i samhället under 2022 allt eftersom coronapandemin ebbade ut, vilket resulterade i en mycket stark sysselsättningsutveckling under första delen av 2022. Trots en svagare avslutning av nämnda utveckling mot slutet av 2022 så ökade ändå sysselsättningen med närmare tre procent sett på helåret, vilket också är det huvudsakliga skälet till att 2024 års intäkt från kyrkoavgiften ökar med 6,3 procent jämfört med året innan.

Svensk arbetsmarknad bromsade in under 2023, vilket bidrog till att lönesummans ökning avtog i slutet av året. Trots detta var skatteunderlagets ökning om cirka fem procent under fjolåret fortfarande högre än det historiska genomsnittet över tio år. Andra faktorer som lyfte skatteunderlaget 2023 var helårseffekten av höjda garantipensioner 2022 samt höjning av pensioner kopplade till den kraftiga ökningen av 2023 års prisbasbelopp. Skatteunderlaget för innevarande år ökar mycket svagt då lönesummans ökning i år väntas bli en procentenhet lägre än ett tioårigt genomsnitt. Detta trots att en ovanligt stark ökning av pensionerna under 2023–2024, till följd av stora uppgångar för prisbasbeloppet, får en positiv effekt på skatteunderlaget för samma år. Prognosen för 2025 är att det sker en konjunkturåterhämtning med påföljande ökad efterfrågan på arbetskraft, vilket initialt sker via högre medelarbetstid och därefter gradvis även genom fler sysselsatta. Det nominella skatteunderlaget växer då nästan i linje med det historiska genomsnittet. Det reala skatteunderlaget minskar under 2023 och 2024, för att sedan vända uppåt igen.⁶

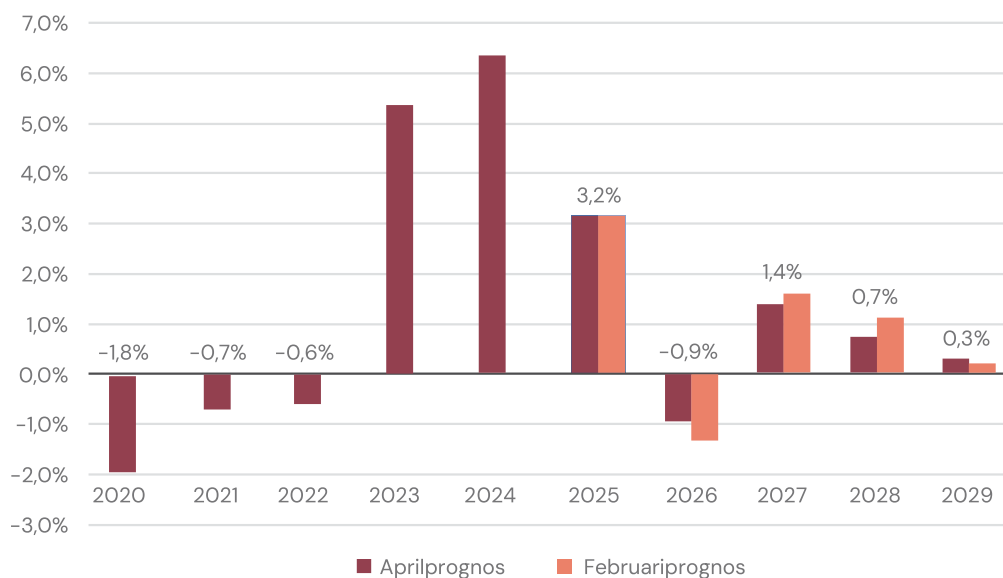
Aktuell skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR) visar samma ackumulerade ökning för skatteunderlaget åren 2023–2027 som i den prognos som publicerades i februari. Lönesummans

6 Sveriges kommuner och regioner, cirkulär 24:27

bidrag är nu 0,1 procentenheter högre under perioden, vilket samtidigt dämpas av bland annat lägre pensioner då inflationsprognosen reviderats ned främst för åren 2024–2025.

De förändringar i SKR:s skatteunderlagsprognos per april 2024 som nämnts ovan leder till justeringar i prognosen avseende intäkten från kyrkoavgiften enligt figur 4 nedan (jämför april- och februariprognos).

Figur 4. Årlig förändring av kyrkoavgiftsintäkt (inkl. slutavräkning)

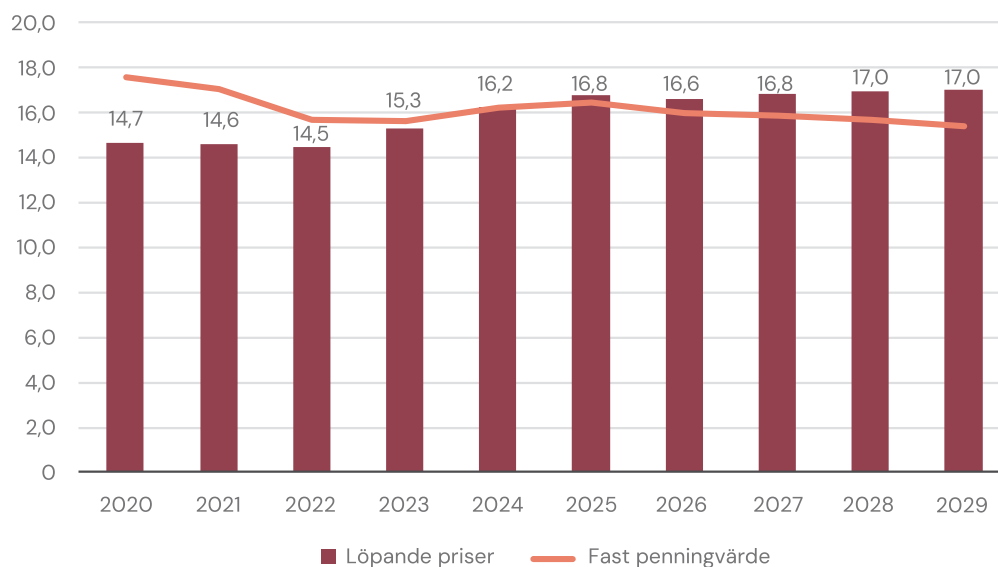

De mindre justeringar av skatteunderlagsprognosen som redovisats i det inledande avsnittet resulterar i mindre revideringar av kyrkoavgiftsprognosen i förhållande till prognostillfället i februari. Uppjusteringen av skatteunderlagsprognosen för innevarande år som SKR nu gjort leder till en högre intäkt under 2026 jämfört med tidigare prognos. Samtidigt leder nedjusteringen av skatteunderlagsprognosen för 2026 till en nedjustering av intäktsprognosen för 2028. För nästkommande år 2025 är intäktsprognosen dock oförändrad.

Nivån på kyrkoavgiftsintäkten påverkas således av medlemmarnas inkomster med två års eftersläpning. Exempelvis ligger medlemmarnas inkomster år 2023 till grund för Svenska kyrkans intäkt från kyrkoavgiften år 2025.

Figur 5 visar de totala intäktsbeloppen för åren fram till 2029, där effekterna av den årliga förändringen av intäkten från kyrkoavgiften enligt figur 3 är inräknade. Intäktsutvecklingen visas både i löpande priser (staplar) och i fast pris per 2024 (linje). Utvecklingen i fast pris är beräknad efter inflationsmättet KPIF (KPI med fast ränta).

Figur 5. Kyrkoavgiftsintäkt för Svenska kyrkan (församlingar och stift)

I Figur 5 syns, om man bortser från 2026, en stigande nominell utveckling på intäkten från kyrkoavgiften under kommande år. Den reala utvecklingen pekar däremot på en sjunkande trend för intäkten efter 2025. Den reala intäktsnivån år 2029 väntas enligt denna prognos bli 0,8 miljarder kronor lägre jämfört med intäktsnivån innevarande år. Denna utveckling ställer krav på fortsatta kostnadsanpassningar inom Svenska kyrkan under kommande år.

Ekonomisk statistik för enskilda församlingar och pastorat och för församlingar och pastorat på aggregerad nivå finns tillgänglig i visualiserings- och analysverktyget VisA som tillhandahålls inom Svenska kyrkan. Om du har Microsoft 365 och har en Svenska kyrkans e-postadress har du också tillgång till verktyget. På Kornet finns det information om hur du kommer i gång med VisA. Vid behov av support i samband med inloggning, kontakta Svenska kyrkans kanslistöd tel. 010- 18 19 200.